

FONDSTYRNINGSRAPPORT 2008

År 2008 var ett dramatiskt år. Det fanns varningssignaler i början av året men få insåg vidden av den globala kris som var i antågande. Med en aktieandel på cirka 60 procent blev 2008 ett minst sagt svårt år.

Första-Fjärde och Sjätte fondstyrelsernas tillgångar utgör statliga medel som i lag avsatts till sådan särskild förvaltning som anges i 9 kap. 8 i regeringsformen. Fondens organisation och verksamhet är reglerad i lagen om allmänna pensionsfonder (LAP). Innebörden av lagen är att fondens medel inte får tas i anspråk av staten för något annat ändamål än som är föreskrivet, om inte riksdagen så beslutar. AP-fonderna är statliga myndigheter. Skillnaden mellan AP-fonderna och andra myndigheter är dock stor. Fonderna är till exempel mer självständiga än de flesta andra myndigheter, bland annat har de egna styrelser och egna externa revisorer. Regeringen fastställer årligen fondernas resultat- och balansräkningar. På regeringens uppdrag utvärderas också fonderna varje år. Denna granskning resulterar i en skrivelse till riksdagen.

Fjärde AP-fonden är alltså en myndighet och den svenska bolagsstyrningskoden är i många avseenden inte tillämplig för fonden, härtill är skillnaderna mellan offentlig rätt och associationsrätt alltför stora. Denna rapport har därför begränsats till de delar som kan anses relevanta för fonden.

STYRELSEN

Fjärde AP-fondens styrelse består av nio ordinarie ledamöter utan suppleanter. Ledamöterna utses av regeringen, varav två ledamöter efter förslag från arbetsgivarorganisationer och två ledamöter efter förslag från arbetstagarorganisationer. Regeringen utser ordförande och vice ordförande bland de ledamöter som inte nominerats av arbetsmarknadens parter.

Regeringen fattade i maj och juni beslut om 2008 års fondstyrelse. Monica Caneman utsågs till ny ordförande efter Birgit Friggebo som varit ordförande sedan år 2000. Fonden fick också en ny vice ordförande. Lars Frithiof efterträdde Karl-Olof Hammarkvist som varit vice ordförande sedan år 2000. Stefan Löfven utsågs som ny representant för LO och ersatte i den egenskapen Göran Johnsson som lämnade fondens styrelse efter 15 år som ledamot. Övriga styrelseledamöter omvaldes. Styrelsens förordnande gäller till dess att fondens balans- och resultaträkningar för år 2008 har fastställts. Fondens styrelseledamöter presenteras närmare på sidan 28 i årsredovisningen och på www.ap4.se.

Arvodet till styrelseledamöterna bestäms av regeringen. Helärsersättningen uppgår för styrelsens ordförande till 100 000 kronor, för vice ordförande till 75 000 kronor och för övriga ledamöter till 50 000 kronor vardera.

ARBETSORDNING

Styrelsen ansvarar för fondens organisation och förvaltningen av fondens medel. Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete samt en instruktion för verkställande direktören. Dessa grunddokument liksom etiska riktlinjer för de anställda och regler för anmälan av finansiella instrument revideras årligen.

STYRELSEARBETET 2008

Under verksamhetsåret har styrelsen haft nio protokollförda sammanträden. Som framgår av tabellen nedan har närvaron varit hög, i genomsnitt 88 procent. Vid ett sammanträde på våren utförde styrelsen bland annat en utvärdering av styrelsearbetet. Verkställande direktören och tjänstemän i fonden deltar vid styrelsens sammanträden som föredragande och sekreterare. Styrelsen har inte funnit det ändamålsenligt att inrätta permanenta utskott med särskilda arbetsuppgifter inom styrelsen.

Styrelsen genomgick stora förändringar under 2008, med ny ordförande, vice ordförande och en ny ledamot. Detta har naturligtvis påverkat arbetssättet. Arbetet har präglats av att knyta an till gamla rutiner samt beslut och samtidigt ta vara på det nytänkande som kommer med nya ledamöter. Fokus för styrelsearbetet 2008 har varit att stötta och följa upp fondens verkställande direktör, Mats Andersson, i det omfattande förändringsarbete som påbörjades 2007 i syfte att förbättra fondens aktiva avkastning. De oroliga finansiella marknaderna har också påverkat styrelsens arbete.

För att ge styrelsen snabbare information skriver VD ett informationsbrev mellan styrelsemötena.

I likhet med tidigare har fondens inställning i olika bolagsstyrningsfrågor diskuterats vid flera tillfällen. Fondens ägarpolicy reviderades i september.

Styrelsen fastställde i december, i enlighet med arbetsordningen, en verksamhetsplan för det kommande året.

FONDLEDNING

Fjärde AP-fondens styrelse har delegerat ansvaret för den löpande förvaltningen till fondens VD. Som stöd för sitt beslutsfattande har VD en ledningsgrupp som under 2008 har bestått av ytterligare åtta medarbetare. Ledningsgruppen per den 17 februari 2008 presenteras på sidan 29 i årsredovisningen och på www.ap4.se.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Styrelsen fastställer anställningsvillkoren för verkställande direktören efter beredning av styrelsens ordförande och vice ordförande. Alla anställda har individuella anställningsavtal. Styrelsen har fastställt en plan för rörlig lön vid fonden. Planen, som omfattar alla anställda med mer än sex månaders anställning, utom verkställande direktören, kan maximalt ge två extra månadslöner i utfall. I december fattade styrelsen beslut om att planen ska ge möjlighet till maximalt fyra extra månadslöner i enlighet med de nya direktiv som Regeringen utfärdat avseende rörlig ersättning för statliga företag. För att rörlig ersättning ska kunna utgå krävs att fondens marknadsvärderade resultat inklusive kostnader är av sådan storlek att kostnaderna för det rörliga lönesystemet kan bäras utan att fonden redovisar förlust. Dessutom krävs att vissa på förhand uppställda avkastningsrelaterade mål uppnås.

Uppgifter om ersättningsnivåer för verkställande direktören, ledningsgrupp och övriga anställda samt utfall av rörlig lön under år 2008 beskrivs utförligt i not 5 på sidan 22 i årsredovisningen.

REVISION

Fjärde AP-fondens revisorer utses av regeringen. Nu gällande förordnande trädde i kraft 2008 och delas av Anna Peyron och Lars Bonnevier, Ernst & Young AB. Uppdraget gäller intill dess att fondens resultat- och balansräkningar fastställts under år 2008 och innebär även ett särskilt förordnande för Ernst & Young AB att samordna revisionen av AP-fonderna.

Revisorerna avger en revisionsberättelse över sin granskning. De rapporterar direkt till styrelsen, dels genom en skriftlig revisionsrapport, dels genom muntlig föredragning. Revisorerna deltar vid minst ett styrelsemöte per år. Därutöver

hålls möten mellan revisorerna och styrelsens ordförande och vice ordförande minst två gånger per år. Revisorerna rapporterar årligen även muntligen till Finansdepartementet.

INTERN KONTROLL

Fondens styrelse upprättar årligen en riskhanteringsplan i enlighet med god sed på finansmarknaden och LAP. Planen ska säkerställa en väl fungerande intern kontroll av risker, att ansvaret för enheten affärs- och riskkontroll – som har en självständig ställning – är klart fastställt och att det med detta ansvar följer erforderliga befogenheter.

Affärs- och riskkontroll är en av affärsverksamheten och administrationen oberoende enhet direkt underställd VD som rapporterar direkt till styrelsen om så erfordras. Ledningen ska, enligt planen, vara medveten om olika risker och hur de hanteras. Den ska också se till att rutiner fastställts för att säkerställa att fonden efterlever de lagar som styr fondens verksamhet och de beslut som fattats av styrelsen och verkställande direktören.

Avrapportering till styrelsen sker muntligen och skriftligen av affärs- och riskkontroll vid varje styrelsemöte. Styrelsen bedömer att rapporteringen och frekvensen av densamma väl täcker behovet för styrelsens vidkommande.

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Under avsnittet Risker på sidan 18 i årsredovisningen ges en mer detaljerad bild av olika finansiella och operativa risker. De principiella styrelsedokument som omnämns i denna fondstyrningsrapport är offentlig handling och finns tillgängliga på fondens hemsida www.ap4.se

STYRELSENS SAMMANTRÄDEN 2008

Mdr kr	23 jan	14-febr	22 apr	18-juni	8-sept	9-10 okt	1 dec	15 dec	17 dec
Birgit Friggebo, ordförande	X	X	X						
Monica Caneman, ordförande				X	X	X	X	X	X
Karl-Olof Hammarkvist, vice ordf.	X	X	X						
Lars Frithiof, vice ordf.					X	X	X	X	X
Göran Johnsson		X	X						
Stefan Löfven						X	X		X
Kajsa Lindståhl	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sture Nordh	X	X	X	X		X	X		X
Inga Persson	X	X		X	X	X	X	X	X
Ilmar Reepalu	X	X	X	X	X	X	X		X
Ulrik Wehtje	X	X	X	X	X		X	X	X
Charlotte Strömberg	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Birgit Friggebo, Karl-Olof Hammarkvist och Göran Johnsson lämnade styrelsen under året och ersattes av Monica Caneman, Lars Frithiof och Stefan Löfven.